

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра державного управління, публічного адміністрування
та економічної політики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з навчально-методичної роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Публічне адміністрування

Завідувач(ка) кафедри _____ Гавкалова Н.Л.
(підпис)

Підписано КЕП. Серійний номер: 48197DDFAB977E50400000090D8BB00808A1B04

Гарант освітньої програми _____ Гавкалова Н.Л.
(підпис)

Підписано КЕП. Серійний номер: 48197DDFAB977E50400000090D8BB00808A1B04

Укладач: _____ Степаненко Н.О.
(підпис)

Підписано КЕП. Серійний номер 382367105294AF970400000027C1230026733501

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 351(076.034)

Н31

Укладач Н. О. Степаненко

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Протокол № 2 від 01.09.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності Н31 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Н. О. Степаненко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 15 с.

Подано принципи, види, терміни та місце проведення практики. Уміщено процес організації практики, цілі та завдання практики. Наведено вимоги до звіту з практики, форми та методи контролю, а також систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня.

УДК 351(076.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Наскрізню програму практики складено відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеним у дію наказом ректора університету від 26.10.2020 р. № 198, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Програма практичної підготовки дозволяє студентам скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішити індивідуальні завдання, яку допомогу вони можуть отримати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися в ході практики.

Студенти набудуть необхідного обсягу практичних знань і вмінь відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
II	Переддипломна	+	+	Державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	4 тижні	3-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
II	Переддипломна	+	+	12	360	3-й	Звіт

1.3. **Переддипломна практика.** Метою переддипломної практики є набуття компетентностей з освітньої програми «Публічне адміністрування» спеціальності «Публічне управління та адміністрування» шляхом оволодіння сучасним економічним мисленням, формами організації

та прикладними навичками в галузі майбутньої професії, формування на базі здобутих знань здатності вирішувати дослідницькі й управлінські завдання різного рівня ієрархії.

Основні завдання та результати переддипломної практики

Завданнями переддипломної практики є формування в студентів професійних компетентностей, здатності до пошуку та ухвалення ефективних рішень в економічних ситуаціях шляхом виконання низки професійних умінь відповідно до вибраної професійної діяльності.

Завданнями практики є:

набуття практичних знань і навичок за освітньою програмою з урахуванням особливостей організаційної діяльності публічного адміністрування;

закріплення знань із навчальних дисциплін;

дослідження організаційної структури та аналіз діяльності організації – бази практики;

ознайомлення з функціями управління, питаннями організації та функціонування, набуття компетентностей організаційно-управлінської роботи органів публічного управління та адміністрування;

набуття навичок щодо оптимізації, здатності вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в системі публічного адміністрування;

збирання матеріалів з урахуванням умов переддипломної практики з метою написання підсумкових звітів.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання за практикою

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
1	2	3
Переддипломна практика		
СК02, СК05	ЗК02, ЗК04, ЗК07	РН02
СК06	–	РН03

1	2	3
СК03, СК04, СК08, СК09	ЗК01, ЗК03	РН04
СК08	ЗК01	РН06
СК04, СК08, СК11, СК13	ЗК02	РН07
СК03	–	РН08
СК01, СК02, СК05	ЗК05, ЗК07	РН10
СК08	–	РН11
СК04, СК09, СК13	–	РН12
–	ЗК05	РН15

Примітка.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

PH12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

PH15. Планувати і здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави та територіальних громад Харківського регіону в умовах децентралізації влади.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність використовувати інструменти локальної демократії в громадах в умовах децентралізації влади для забезпечення соціально-економічного розвитку.

СК13. Здатність здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави та територіальних громад Харківського регіону.

2. Зміст практик

Переддипломна практика передбачає:

1. Закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань з метою формування вміння використовувати функціональні обов'язки в межах посад спеціалістів-держслужбовців органів державної служби та місцевого самоврядування, визначених вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики і посадовими обов'язками.

2. Уміння використовувати набуті теоретичні знання, розвивати професійне мислення, критичне осмислення розвитку певних процесів, визначення основних чинників впливу на них, прогнозування їхньої дії в перспективному періоді та обґрунтування рішень управлінського типу.

3. Набуття практичного досвіду роботи у сфері публічного адміністрування та навичок самостійного дослідження розвитку соціально-економічних відносин як елемента науково-дослідної роботи, пошуку і формування нових знань теоретичного та практичного значення.

4. Розвиток уміння самостійного поповнення й оновлення своїх знань і їх творчого використання в практичній діяльності.

5. Збирання фактичного матеріалу для виконання роботи.

Перелік документів, що необхідно подати для допуску до захисту звіту:

заповнений щоденник із підписами керівника бази практики та наукового керівника від університету;

звіт із підписом наукового керівника від університету, що подають на кафедру в терміни, визначені кафедрою.

Перелік документів для проходження практики:

1. Договір про проведення практики між ХНЕУ ім. С. Кузнеця та базою практики.

2. Щоденник практики.

3. Вимоги до баз практик

Базою для проходження переддипломної практики можуть бути: підприємства державної форми власності, некомерційні організації, державні фінансові установи, органи місцевого самоврядування, комунальні підприємства або підприємства, що надають комунальні послуги.

Практику розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями та досягненнями.

Проводять визначення кола обов'язків та прав студентів-практикантів; установлення загальних засад керівництва практикою; визначення форми проведення практики.

Проводять визначення форм і методів контролю за проходженням практики; розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Викладачі кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики здійснюють наукове керівництво практикою та контроль за виконанням програми студентами.

Керівниками практики призначають викладачів кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики на засіданні кафедри.

Науковий керівник практики студента здійснює:

- контроль за прибуттям студента до бази практики;
- контроль за виконанням програми практики;
- надання консультацій щодо збирання та оброблення інформації, необхідної для формування звіту;
- контроль за вчасним поданням звіту з проходження практики на кафедру.

Керівник практики від кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики здійснює загальну координацію з питань організації практики, а саме:

- організовує проведення інструктажу студентів перед початком практики про порядок проходження практики;

- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання звіту, вимог до оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовки виступу тощо;

- контролює процес проходження практики студентами на підприємствах;

- організовує захист звітів про практику студентами.

Обов'язки студентів:

- за тиждень до початку практики подати на кафедру державного управління, публічного адміністрування та економічної політики договір про проходження практики з підписами керівництва бази практики;

- за два робочі дні до початку практики подати на базу практики направлення на практику;

- у терміни, визначені кафедрою державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, пройти інструктаж з правил техніки безпеки;

- скласти графік проходження практики та погодити його з керівником практики від бази практики;

- дотримуватися правил техніки безпеки та внутрішнього трудового розпорядку, що діють на базі практики;

- виконувати програму практики та доручення керівника практики від бази практики в рамках програми практики;

- вести щоденник практики;

- сформулювати звіт за результатами проходження практики відповідно до вимог, визначених кафедрою державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Звіт подають науковому керівнику та комісії кафедри протягом 10 днів після проходження практики.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, отриманих студентом за результатами проходження переддипломної практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Студенти, які не захистили у визначений термін звіти із практики, будуть мати академічну заборгованість.

Критерії оцінювання переддипломної практики:

1 – 59 балів – звіт не надано, відповіді на запитання не надано;

60 – 73 бали – звіт виконано, але відправлено на опрацювання керівником від ЗВО або від бази практики, відповіді на запитання не надано в повному обсязі;

74 – 89 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та в повному обсязі; відповіді на запитання надано, але немає презентації звіту;

90 – 100 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та в повному обсязі, у звіті проведено не лише аналітичну роботу, а й подано пропозиції для вдосконалення роботи бази практики; відповіді було надано на всі запитання в повному обсязі, презентація висвітлила всі важливі моменти дослідження.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця : наказ № 198 від 26.10.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

3. Положення про організацію практики студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-praktyku-HNEU.pdf>.

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

5. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змін. та допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

6. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змін. та допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

Додаткова

7. Гавкалова Н. Л. Розвиток публічного адміністрування в процесі забезпечення якості вищої освіти / Н. Л. Гавкалова, А. С. Золенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну : спецвипуск. – Київ : КНУТД, 2018. – С. 404–412.

8. Зілінська А. С. Публічне адміністрування в сфері економіки на місцевому рівні / А. С. Зілінська // Становлення публічного адміністрування в Україні : матеріали ІХ всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих

учених / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – С. 66–68.

9. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку населення [Електронний ресурс] : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Т. А. Власенко [та ін.] ; за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 375 с.

10. Технології публічного адміністрування : методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. В. Г. Соколов ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 17 с.

11. Gavkalova N. Institutional Foundations of Public Administration / N. Gavkalova, O. Amosov // Public Service and Public Policy: Problems and Prospects: Proceedings of the annual. Ukrainian scientific-practical conference with international participation (Kyiv, May 27, 2016) / under the editorship of A. Savkova, M. Bilinskii, S. Zagorodnuk. – Kyiv : NAPA, 2016. – P. 194–198.

Інформаційні ресурси

12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

13. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.

14. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

15. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик	4
2. Зміст практик	8
3. Вимоги до баз практик.....	9
4. Організація проведення та керівництво практиками.....	9
5. Оцінювання результатів практики	10
Рекомендована література	12
Основна	12
Додаткова	12
Інформаційні ресурси	13

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне адміністрування»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Степаненко** Наталія Олексіївна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2023 р. Поз. № 52 ПП. Обсяг 15 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*